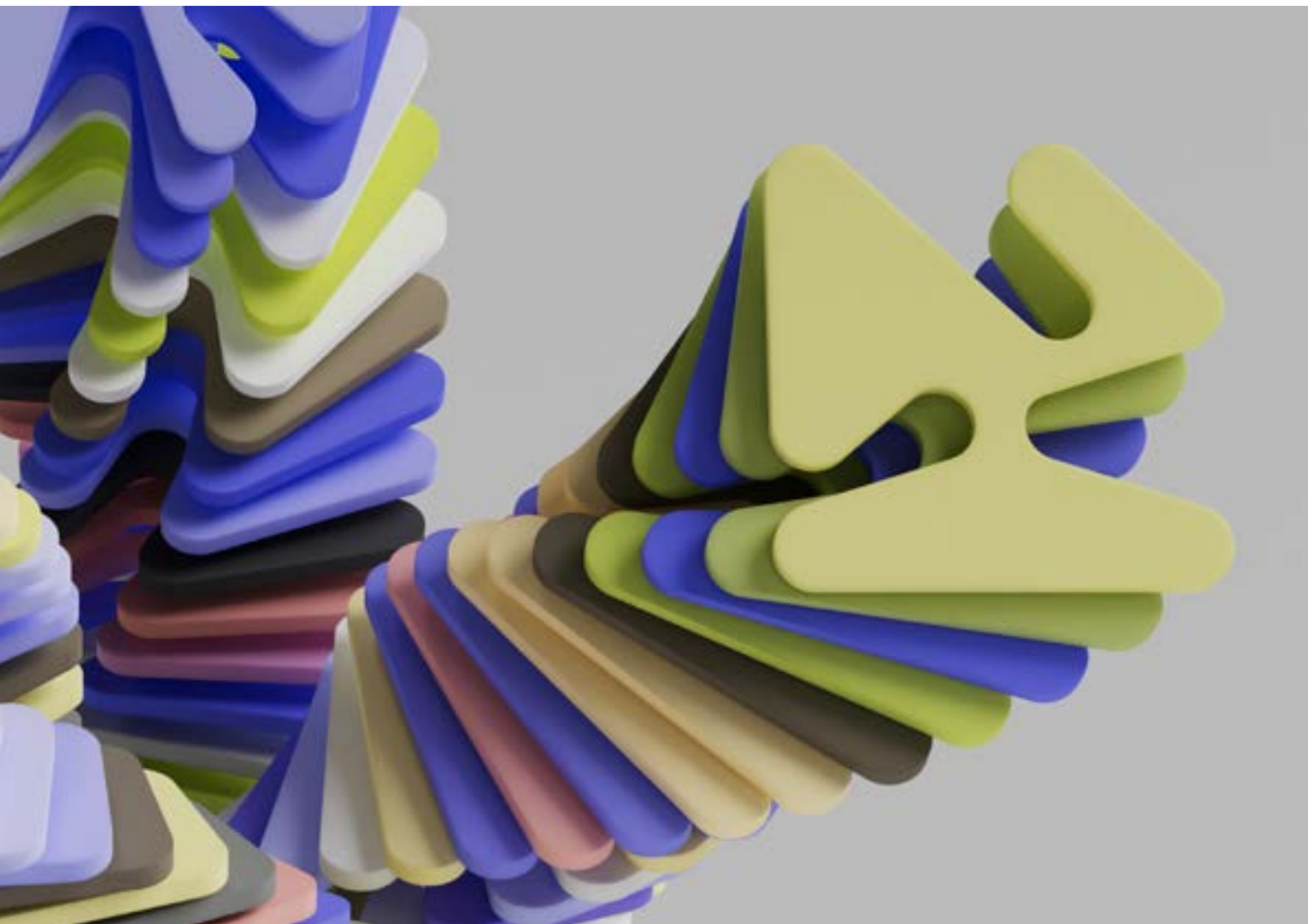

Forskningsrådets strategi

Innhold

Seks hovudtrender er grunnlaget for den nye strategien	6
Utfordringane stiller nye krav til forskinga og til Forskningsrådet	7
Høg kvalitet og tilgjengelegheit i forskning	9
Miljømessig, sosial og økonomisk berekraft	10
Styrkt konkurransekraft og innovasjonsevne	11
Velfungerande forskningssystem	12
God rådgivning	13
Verksemdutvikling	14

Idékraft verda treng

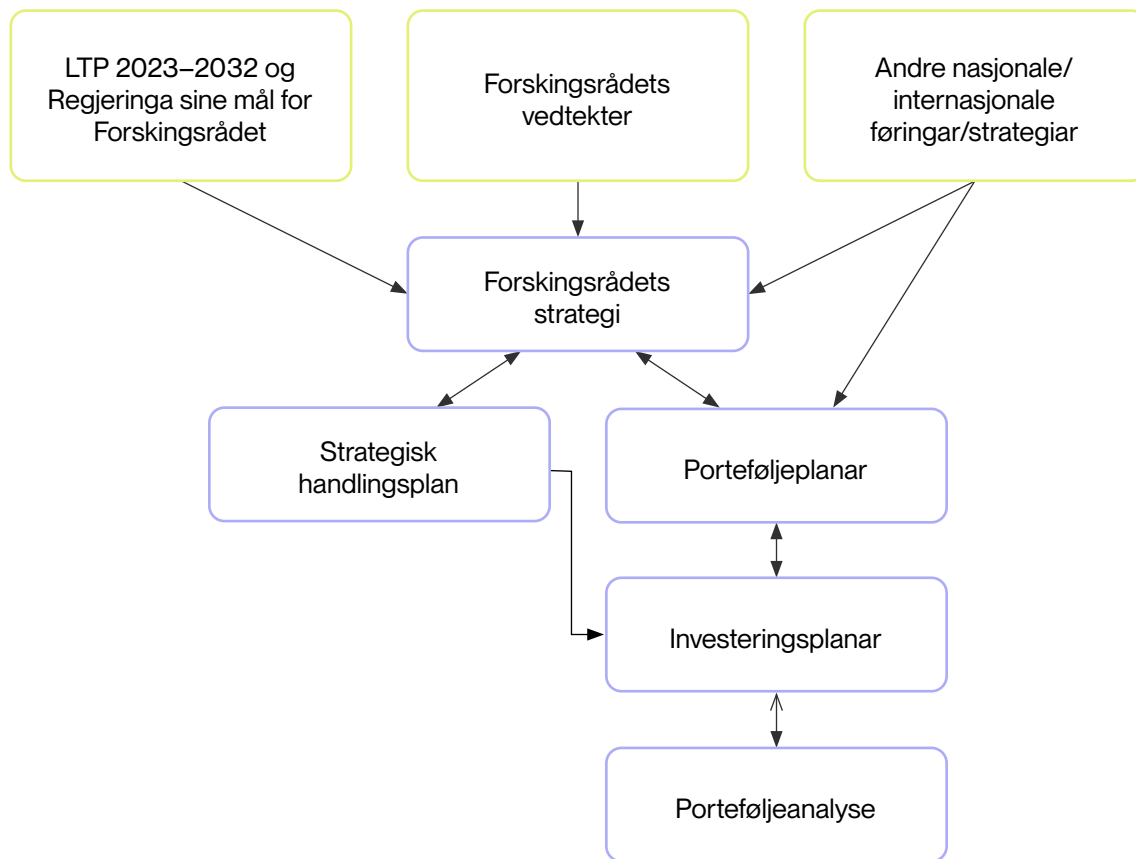
The background is a solid light green color. It features several overlapping, semi-transparent, rounded rectangular shapes in various shades of green, from light to dark. These shapes are arranged in a way that suggests depth and movement. A faint, light-colored grid pattern is visible in the background, consisting of thin lines that form a grid of squares. The overall aesthetic is clean, modern, and minimalist.

Noreg har eitt sterkt, kompetent og uavhengig forskingsråd. Noregs forskingsråd jobbar for eit samfunn der forskning blir skapt, brukt, utfordra, verdsett og delt gjennom effektive og heilskaplege verkemiddel for forskning og forskingsdriven innovasjon. Vi bidreg til å styrke kvaliteten på forskinga gjennom både våre eigne og internasjonale konkurransearenaer, vi gir uavhengige råd om forskings- og innovasjonspolitik og vi bidreg til at kunnskap blir tatt i bruk for å løyse dei store samfunnsutfordringane.

Langtidsplanen for forskning og høgare utdanning, vedtektene våre og regjeringa sine mål for oss gir rammene for verksemda vår og ligg til grunn for denne strategien. Til liks med langtidsplanen har strategien vår eit langsiktig perspektiv og er ikkje tidsavgrensa.

Strategien er revidert våren 2026. Dei oppdaterte prioriteringane viser korleis vi vil tilpasse arbeidet vårt for å møte dei nye utfordringane i samfunnet.

Strategien i Forskningsrådets styringssystem

Seks hovudtrendar er grunnlaget for den nye strategien

endring i den globale ordenen

endring i sikkerhetsparadigma

stadig større klimaendringar og meir miljødegradering

stadig større teknologisk utvikling

stadig større demografiske ubalansar

truslar mot demokratiet

Kjelde: European Commission Strategic Foresight Report 2025, vår norske omsetjing.

Samfunnsutviklinga er prega av raske endringar og større og større uvisse. Den regelbaserte internasjonale ordenen blir svekt og det globale landskapet blir splitta opp. Det skjer ei maktforskyving mot meir autoritære styresett. Vi ser at demokratiet og grunnleggjande verdiar er trua i mange land. Sikkerheit har på kort tid vorte ein nøkkelfaktor for all politikk. Politiske prioriteringar blir prega av ei parallell jakt på økonomisk konkurransekraft og strategisk sjølvstende.

Teknologi er ein nøkkel til framtidig konkurransekraft. Teknologi krev handtering av tilhøyrande risiko for sikkerheit, personvern, klima og miljø, demokrati, tillit og samhøyr. Særleg har kunstig intelligens potensial for å skape store omveltingar, både positive og negative. Det er mykje bekymring knytt til at algoritmebaserte

og personlege kjelder avgrensar det felles rommet for demokratisk debatt, medan nokre få teknologimilliardærar har større og større påverknad på politikken og på folk sin kvardag. Kunstig intelligens gjer det lettare for forskarar og andre som jobbar med forskning og innovasjon å analysere data, lage simuleringar og utvikle nye idear. Kunstig intelligens har også gjort at ulike teknologiar kan kombinerast på nye måtar, slik at kunnskapsområde nærmar seg kvarandre raskare enn før. Utviklinga driv i sin tur fram innovasjon, nye bruksmåtar og nye styringsutfordringar.

Samtidig som merksemda rundt den sikkerheitspolitiske og teknologiske utviklinga har blitt større, har problemstillingar knytte til miljø og klima fått mindre søkelys internasjonalt. Konsekvensane av klimaendringar og degradering av natur har forverra seg og har no nådd eit nivå som blir meir og meir vanskeleg å handtere. Demografiske endringar vil også ha svært store framtidige ringverknader for velferda til befolkninga og for motstandskrafta i samfunnet, men slike endringar får likevel ofte mindre merksemd enn det utfordringane tilseier.

Utfordringane stiller nye krav til forskinga og til Forskringsrådet

Utfordringane krev ei kraftfull norsk satsing på forskning og innovasjon. På den eine sida er det behov for å mobilisere offensivt for å møte kjende utfordringar og utnytte moglegheiter knytte til eksisterande styrkar. På den andre sida trengst ei målretta satsing på den grunnleggjande og banebrytande forskinga som kan leggje grunnlaget for å svare ut framtidige utfordringar vi enno ikkje kjenner til – i tillegg til å byggje nye konkurransefortrinn. Ved å finansiere dei beste forskings- og innovasjonsprosjekta, kople aktørar i nye partnerskap og aktivt gi styresmaktene råd, kan vi bidra til å styrkje vitenskapleg kvalitet, auke verdi- og nyskaping i næringslivet og offentleg sektor og møte store samfunnsutfordringar.

Noreg må styrkje kapasiteten sin for forskingsgjennombrot og langsiktig kunnskapsutvikling for å hevde seg i den internasjonale konkurransen om tilgang på kunnskapsfronten, talent og teknologi. Ordningane våre for kvalitetsdriven banebrytande forskning er eit viktig bidrag her. Dei skaper nye innsikter med stor betydning for samfunnsutviklinga, verdiskaping og innovasjon.

Forskringsrådet bidreg også direkte til innovasjon gjennom den sentrale posisjon vi har i det næringsretta verkemiddelapparatet. Norsk næringsstruktur må i framtida byggje på verdiskaping i kunnskapsbaserte næringar. Dette krev ei sterkare kopling mellom næringslivet og forskingsinstitusjonane, godt samarbeid i

verkemiddelapparatet og betre samanheng mellom forskings- og innovasjonspolitikken og andre politikkområde.

Den nye geopolitiske verkelegheita tilseier at vi må ha meir nasjonal merksemd retta mot det å skape betre koplingar mellom sivil- og militær forskings- og innovasjonsinnsats og mot det å verne sensitiv forskning. Samtidig treng vi ei balansert tilnærming til forskingssikkerheit som ikkje påverkar internasjonalt samarbeid unødvendig negativt. Forskinga skal vere så open som mogleg og så lukka som nødvendig.

Dei sikkerheitspolitiske utfordringane gir behov for ei kritisk vurdering av korleis internasjonalt forskingssamarbeid blir innretta. Velfungerande internasjonale samarbeidskonstellasjonar er essensielle. Nordisk samarbeid, EUs neste rammeprogram og konkurranseevnefondet vil bli viktig i dei internasjonale samarbeida våre framover.

Akademisk fridom er under press i mange land. Internasjonalt forskingssamarbeid må byggje på likeverd og autonomi i forskinga. Desse grunnleggjande prinsippa må haldast i hevd og forsvarast heile tida. I ei tid der det internasjonalt i stadig større grad blir uttrykt skepsis mot vitenskapleg basert kunnskap, blir det viktig at Forskringsrådet bidreg til å halde oppe og styrkje tilliten til forskning.

Visjonen vår, verdiane og målområda våre

Målområde:

Høg kvalitet og tilgjengelegheit i forskning

Prioriteringar:

- Styrke banebrytande forskning og utvikle nye grep for å stimulere til forskning med stort potensiale og stor risiko, fleire verdslaiande forskingsmiljø og internasjonalt samarbeid.
- Stimulere til at grunnleggjande forskning med høg kvalitet i større grad blir kopla til samfunnsutfordringar og innovasjon for å bidra til større internasjonal konkurranseevne.
- Gå føre i arbeidet med å gjere forskning så open som mogleg gjennom tiltak for å sikre open tilgang til publikasjonar, deling av forskingsdata og reformering av forskingsvurdering.
- Sikre tilliten til forskning gjennom utvikling av eit betre kunnskapsgrunnlag for kva som hemmar og fremjar tillit, i tillegg til utvikling av nye, breie alliansar av aktørar som kan formidle verdien av forskning på nye måtar.

Forskingsrådet jobbar systematisk for å styrkje kvaliteten og den internasjonale gjennomslagskrafta i norsk forskning gjennom dei nasjonale konkurransearenaene våre. Vi fremjar nyskapande forskingsidear, utvikling av verdslaiande fagmiljø og tilpassa karriereløp for eit mangfald av lovande forskarar.

Vi jobbar aktivt for å forsvare og fremje akademisk fridom, noko som er ein føresetnad for vitskapleg kvalitet, velfungerande demokrati og tilliten befolkninga har til forskning. Ein viktig del av ansvaret vårt er å sikre at ny kunnskap blir delt breitt og at funna og resultatata av forskinga blir tatt i bruk i både samfunn og næringsliv.

Målområde:

Miljømessig, sosial og økonomisk berekraft

Prioriteringar:

- Bidra til at forskings- og innovasjonsinnsatsen blir koplata tettare til andre politikkområde gjennom nye arbeidsmåtar.
- Bidra til ei målretta satsing på internasjonalt samarbeid om miljømessig berekraft i lys av endra vilkår for internasjonalt forskningssamarbeid.
- Leggje til rette for at teknologi blir utvikla og brukt på en ansvarleg måte, både i samfunnet generelt og i forskinga spesielt, noko som er viktig fordi ny teknologi kan påverke samfunnet sterkt.
- Sikre at forskning om Arktis og nordområda blir godt varetatt ettersom desse områda får større og større betydning for energi, klima og geopolitisk stabilitet.
- Bidra til ei kraftfull satsing på sosial berekraft og demokratisk motstandskraft i møte med stadig større demografiske ubalansar og truslar mot demokratiet.

Forskringsrådet fremjar forskings- og innovasjonsprosessar som går på tvers av fag og sektorar, bidreg til å løyse viktige samfunnsutfordringar og sikrar at ny kunnskap blir tatt raskare i bruk.

Vi jobbar målretta for å stimulere til kunnskapsutvikling i tråd med dei forskingspolitiske prioriteringane, slik at samfunnet får tilgang til nødvendig kunnskap.

Vi styrkjer internasjonalt forskningssamarbeid for å møte felles utfordringar knytte til berekraft og vi bidreg til god forskingskultur prega av ansvarskjensle, akademisk fridom, likestilling og mangfald.

Målområde:

Styrkt konkurransekraft og innovasjonsevne

Foto: Anne Valeur

Forskringsrådet bidreg til å byggje kvalitet, kapasitet, omstillingsevne og langsiktig konkurransekraft i privat og offentleg sektor. Vi rettar forskning og innovasjon inn mot verdiskaping, berekraftig omstilling og effektive tenester i heile landet. Dette gjer vi gjennom fleksible og behovsretta ordningar for næringsliv,

offentleg sektor og forskingsinstitusjonar. Vi støttar forskning og forskingsbasert innovasjon innanfor kunstig intelligens og digitale teknologiar og vi styrkjer kunnskapen om bruken av dette og kva samfunnsmessige konsekvensar dette kan ha.

Prioriteringar:

- Intensivere innsatsen og utvikle nye grep for å mobilisere bedrifter til forskning og stimulere til kommersialisering, entreprenørskap og fleire private investeringar i forskning og innovasjon.
- Byggje kapasitet og kvalitet gjennom samarbeid mellom dei beste miljøa nasjonalt og internasjonalt på viktige teknologiområde for internasjonal konkurransekraft og nasjonal samfunnsutvikling.
- Styrkje innovasjonsevna i offentleg sektor gjennom målretta partnerskap og brukarnær forskning, noko som gjer innføring av ny teknologi og nye arbeidsformer mogleg for mange.

Målområde:

Velfungerande forskningssystem

Foto: Anne Valeur

Prioriteringar:

- Jobbe for betre kopling mellom sivil og militær forskingsinnsats og utvikling av arbeidsformer som sikrar at forskinga kan vere så open som mogleg og så lukka som nødvendig.
- Styrkje innsatsen for å sikre at norske miljø oppnår godt gjennomslag på EUs konkurransearenaer og vidareutvikle evna vi har til å skape god strategisk samanheng mellom europeiske og nasjonale satsingar
- Utvikle samarbeidet med prioriterte land og regionar på prioriterte tematiske område.
- Jobbe for betre samanheng mellom investeringar i forskingsinfrastruktur og investeringar i banebrytande forskning og innovasjon og sørgje for at infrastrukturene er tilgjengelege for relevante forskings- og innovasjonsmiljø.

Forskringsrådet jobbar for å utvikle eit velfungerande forskings- og innovasjonssystem av høg kvalitet som klarer å møte det store behovet for omstilling i samfunnet. Vi legg til rette for at norske forskingsmiljø har tilgang til topp moderne forskingsinfrastruktur og sikker datalagring.

Vi jobbar for at norsk forskning skal bli meir internasjonal. Vi sørgjer for at norske forskarar kan delta i, heva seg i og påverke internasjonale forskingsmiljø. Dette gjer vi ved å leggje til rette for samarbeid mellom norske og internasjonale forskingsmiljø.

Målområde: God rådgiving

Prioriteringar:

- Vidareutvikle evna vi har til å gi heilskaplege råd om utviklinga av forskings- og innovasjonssystemet som går utover verkemiddela våre.
- Styrkje og synleggjere kunnskapsgrunnlaget for rådgivinga vår.
- Vidareutvikle møteplass- og rådgivingsfunksjonen vår slik at vi mobiliserer og inkluderer ei større breidd av aktørar med mål om større engasjement og forståing for verdien av forskning.

Forskringsrådet gir styresmaktene råd som grunnlag for utforming av forskingspolitikken. Vi set retning for den forskings- og innovasjonspolitiske diskusjonen i samspel med relevante aktørar.

Vi bidreg med meirverdi til dei sektorpolitiske og tverrsektorielle satsingane frå departementa gjennom analysar, innsiktsarbeid og strategisk rådgiving som koplur forskning, politikk og samfunnsbehov.

Vi gir råd om internasjonal forskingspolitikk i ein global fellesskap av forskings- og innovasjonsaktørar og gjennom internasjonale verv.

Målområde: Verksemdutvikling

Forskningsrådet utviklar eigen organisasjonen gjennom ei systematisk tilnærming til verkemiddelutvikling som sikrar treffsikre og framtidsetta ordningar for søkjarane våre. Vi forenkler og digitaliserer tenestene og arbeidsprosessane våre for å få enno betre kvalitet og meir fleksibilitet. Målet er å gi betre brukaropplevingar, frigjere tid og betre kunnskapen om eiga verksemd. Vi utviklar kompetansen i heile organisasjonen med

mål om å betre rådgivinga, produkta og arbeidsprosessane våre. Dette gjer vi gjennom eksperimentering, læring og tydelege prioriteringar. Vi legg til rette for trivsel og engasjement gjennom gode arbeidsprosessar og meistrings- og utviklingsmoglegheiter, i tillegg til inkluderande sosiale og faglege arenaer. Slik kan Forskningsrådet bli ein attraktiv og lærande organisasjon som heile tida er i utvikling.

Prioriteringar:

- Sikre stabil og trygg drift gjennom styrkt sikkerheit og beredskap.
- Utvikle kompetansen i organisasjonen for å betre verkemiddela våre gjennom eit kunnskapsbasert, eksperimentelt design, med mål om betre og meir effektive støtteformer.
- Utforske korleis kunstig intelligens påverkar og kan utnyttast i kjerneprosessane våre og bruke KI-verktøy for å ta betre avgjerder og betre effektiviteten både internt og blant brukarane våre.

Noregs forskingsråd
Besøksadresse: Drammensvegen 288
Postboks 564
1327 Lysaker

forskingsradet.no

Publikasjonen kan lastast ned frå
forskingsradet.no/publikasjoner

Design: ANTI
Foto/ill. omslagsside: CATK

ISBN 978-82-12-04247-6 (PDF) Forskningsrådets strategi

